

فیروزکوه از منظر جغرافیا

اله قلی بنار

انتشارات دانشیاران ایران

سرشناسه	: بنار، اله قلی، ۱۳۵۴ -
عنوان و نام پدیدآور	: فیروزکوه از منظر جغرافیا/اله قلی بنار.
مشخصات نشر	: بهارستان: دانشیاران ایران، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	: ۱۵۵ص: مصور، جدول، نمودار؛ ۵/۱۴×۵/۲۱ س.م.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۸۱۱۸-۵۴-۱
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۱۵۴ - ۱۵۵.
موضوع	: فیروزکوه
ردیف کتابنگار	: DSR ۲۱۱۱ ۱۳۹۴ پ ۶۵/ی
رده بندی یویی	: ۱۲/۹۵۵
شماره کتابفروشی ملی	: ۴۰۸۹۴۷۴

کتابخانه ملی ایران

نام کتاب: فیروزکوه از منظر جغرافیا

مؤلف: اله قلی بنار

مدیریت انتشارات: روح الله گلستانی

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۱۱۸-۵۴-۱

ناشر: انتشارات دانشیاران ایران

چاپ و صحافی: پرستش

قیمت: ۱۱۵۰۰ ریال

نوبت چاپ: ۱۳۹۴

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

مرکز پخش:

تهران، میدان بهارستان، خیابان ایران، کوچه کبریتی، کوچه رقاء، پلاک ۲

همراه: ۰۹۱۲۱۳۸۳۷۱۸ تلفن: ۳۳۵۵۶۵۷۱، ۳۸۳۱۵۲۵

فروشگاه اینترنتی کتاب پایابوک: www.payabook.com

فهرست مطالب کتاب

۹	 مقدمه
۱۱	 فصل اول
۱۳	 مشخصات جغرافیایی استان تهران
۱۳	 جغرافیای طبیعی
۱۶	 زمین‌شناسی البرز مرکزی
۱۸	 تکنیک‌های آرم کزی
۴۲	 چینه‌شناسی البرز مرکزی
۴۳	 الف- سازندهای دوران ماسن اول (انفراکامبرین)
۴۴	 ب- سازندهای دوران دوم
۴۷	 ج- تشکیلات دوران سوم
۴۸	 د- سازندهای دوره چهارم (کواترنر)
۵۱	 آب، هوا و اقلیم
۵۳	 هیدرولوژی
۵۷	 پوشش گیاهی
۵۸	 دشت‌ها
۵۹	 فصل دوم
۶۱	 مشخصات جغرافیای انسانی استان تهران
۶۱	 تقسیمات سیاسی
۶۲	 جمعیت و نیروی انسانی
۷۱	 فصل سوم
۷۳	 بررسی ویژگی‌های جغرافیایی و اقلیمی شهرستان فیروزکوه
۷۳	 جغرافیای طبیعی
۷۴	 باد
۷۵	 اقلیم، آب و هوا

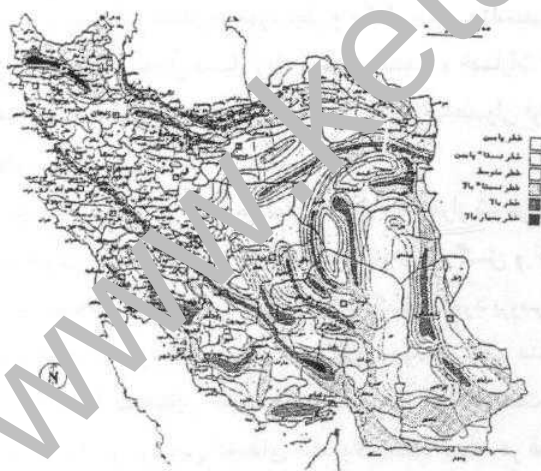
۷۶	عوامل مؤثر بر اقلیم شهرستان فیروزکوه
۷۷	زمین‌شناسی
۷۸	گسله‌های کوارترنر گستره بررسی شده
۷۹	گسله فشاری مشاء فشم (آیک، فیروزکوه)
۹۲	منابع خاک
۹۵	منابع آب
۹۵	آب های سطحی
۱۰۲	بررسی نقش سامانها در سیستم هیدرولوژی آبریز کویر نمک
۱۰۶	زمین‌شناسی
۱۰۶	خصوصیات لایه‌های ابرار
۱۰۷	بهره‌برداری از منابع آب زیرزمینی
۱۰۸	کیفیت آب
۱۱۰	شبکه آب‌سنجی
۱۱۲	پوشش گیاهی
۱۱۳	بررسی جمعیت شهرستان فیروزکوه (تحولات جمعیت)
۱۱۶	مهاجرت
۱۱۹	اشتغال
۱۲۱	فصل چهارم
۱۲۳	وضعیت جغرافیایی شهر فیروزکوه
۱۲۵	آب و هوا
۱۲۵	زمین‌شناسی
۱۲۶	ویژگی‌های اجتماعی و اقتصادی
۱۲۶	پیشینه تاریخی شهر فیروزکوه
۱۲۷	وجه تسمیه شهر فیروزکوه
۱۲۸	بررسی جمعیت
۱۲۹	وضع فعالیت

۱۳۰	فعالیت و بخش‌های عمده اقتصادی
۱۳۲	مهاجرت
۱۳۳	مراحل مختلف گسترش شهر
۱۳۴	اولین بخش گسترش تا سال ۱۳۱۵
۱۳۴	دومین بخش گسترش بین سال‌های ۱۳۱۵ تا ۱۳۳۵
۱۳۴	سومین بخش گسترش بین سال‌های ۱۳۳۵ تا ۱۳۵۴
۱۳۵	چهارمین بخش گسترش شهر مربوط به سال‌های ۱۳۵۴ تا ۱۳۶۰
۱۳۵	پنجمین بخش گسترش شهر از سال ۱۳۶۰ و به بعد
۱۳۶	خصوصیات مسکن بافت مسکونی شهر فیروزکوه
۱۳۷	بافت قدیمی
۱۴۰	خصوصیات واحدهای مسکن در بافت قدیمی
۱۴۰	بافت جدید
۱۴۱	کیفیت و عمر واحدهای مسکونی
۱۴۲	تراکم و سطح سرانه مسکن در شهر
۱۴۳	وضع مسکن در آینده
۱۴۴	خدمات عمومی و تأسیسات شهری
۱۴۴	خدمات شهرداری
۱۴۶	خدمات بهداشتی و درمانی
۱۴۸	آتش‌نشانی
۱۴۹	آبرسانی
۱۵۰	فاضلاب
۱۵۱	برق‌رسانی
۱۵۲	هلال‌احمر
۱۵۴	منابع و مأخذ

کشور ایران از کشورهایی است که سالانه از طریق بلایای طبیعی متحمل خسارات جانی و مالی می‌گردد. از اهم این بلایا زلزله و سیل هستند. همچنین ایران از لحاظ زلزله در روی کمربند زلزله خیز جهان واقع گردیده است و از این رو مشخص کردن مناطق پرخطر از لحاظ زلزله امری حیاتی و ضروری بشمار می‌رود. با تلاش‌های گروه‌های لرزه زمین‌ساخت و برآورد خطر نسبی زمین‌لرزه، نقشه پهنه‌بندی خطر زمین‌لرزه در ایران، تهیه گردیده است. در این پهنه‌بندی، مقایسه فاصله نقاط از سرچشمه‌های احتمالی لرزه‌زا و در نظر گرفتن جنبش‌بخشی این‌ها، کل گستره به شش پهنه خطر بسیار بالا، خطر بالا، خطر نسبتاً بالا، خطر متوسط، خطر نسبتاً پایین و خطر پایین تقسیم شده است. در اثر حاضر شهر فیروزکوه که در شمال شرق تهران قرار دارد و نیز نشانه‌های وجود زلزله‌های ویرانگر و سیل در طول تاریخ را در خود دارد مورد بررسی قرار گرفته است. هدف نوشته حاضر شناخت دقیق پهنه‌های لرزه‌ای و سیل در محدوده مورد نظر و مکان‌یابی مناسب برای استقرار شریان‌های حیاتی می‌باشد. وجود عوامل بسیار زیاد مستعد کننده و خسارات فراوان ناشی از زلزله و سیل، لزوم پهنه‌بندی خطر این شهرها را در این شهر به عنوان اولین مرحله در مدیریت صحیح محیطی روشن می‌سازد.

با مشخص کردن پهنه‌های خطر در شهر می‌توان در مورد استقرار شریان‌های حیاتی در مناطق کم‌خطر تصمیم‌گیری نمود. پهنه‌های خطر زلزله را در عوامل گسل و کانون زلزله مورد بررسی قرار گرفته‌اند، در پهنه‌بندی بر اساس دوری از خط گسل مورد بررسی قرار گرفته‌اند. در این پهنه‌بندی نقش عوامل زمین‌ساختی، شیب، تراکم جمعیت، تراکم مناطق مسکونی، تجاری و صنعتی در ارتباط با پهنه‌های خطر مورد بررسی قرار گرفته است. در مورد سیل شهر فیروزکوه به سبب این‌که در دره بین کوه‌های بلند واقع شده است، در فصل بهار به سبب ریزش باران و ذوب برف شاهد جاری شدن سیل‌هایی است که خسارات فراوانی به مزارع کشاورزی و تأسیسات زیربنایی وارد می‌سازد. منشاء اکثر این سیل‌ها رودخانه گورسفید می‌باشد و به علت آن‌که از داخل شهر عبور می‌کند، تهدیدی محسوب می‌شود. طبق بررسی انجام شده سالانه سه سیل مخرب در شهر روی می‌دهد که خسارات زیادی به دنبال دارد که رعایت حریم رودخانه و مقاوم‌سازی سکونت‌گاه‌ها و در برخی موارد گابیون‌بندی حاشیه رودخانه جهت جلوگیری از سیلاب مورد بررسی قرار گرفته‌اند. چنانچه در نقشه شماره ۱ مشاهده می‌گردد، شهر فیروزکوه در منطقه خطر بالا قرار گرفته است از این رو مطالعه و

پهنه‌بندی خطر زلزله در آن از اولویت برخوردار است. از طرفی آب نیز نعمت ارزنده خدادادی است که بدون آن زندگی بشر و سایر موجودات امری غیرقابل تصور می‌گردد ولی گاه این عامل حیاتی به‌قدری حجیم و بی‌رحم جریان می‌یابد که هیچ مانعی را بر سر راه خود تحمل نمی‌کند. سیل پدیده‌ای است که جوامع بشری آن را به‌عنوان یک واقعه اجتناب‌ناپذیر، پذیرفته‌اند. اما از آن‌جاکه رویداد سیل خود ناشی از عوامل متعدد طبیعی و غیرطبیعی است می‌توان با اعمال اقدامات مدیریتی و فنی، احتمال بروز سیلاب و به‌خصوص خسارات و اثرات نامطلوب آن را کاهش داد. لذا به‌منظور اعمال مدیریت در بهره‌برداری بهینه از اراضی حاشیه رودخانه‌ها و سیلاب دشت‌ها و مهار و کاهش خسارات سیل، تعیین پهنه‌بندی خطر سیل برای سیل‌ها با بزرگی دوره‌ی برگشت مختلف ضروری است. حال با توجه به این‌که رودخانه گورسفید داخل شهر فیروزکوه جریان دارد، لذا مطالعه و پهنه‌بندی خطر سیل اهمیت می‌یابد.

پهنه بندی خطر نسی زمین لرزه و تقسیمات کشوری و شهرها

نقشه شماره ۱

در پایان از این‌که انتشار این اثر شاید بتواند گامی مؤثر در معرفی شهرستان فیروزکوه باشد، خرسندم.